

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 118/11
Λουξεμβούργο, 27 Οκτωβρίου 2011

Απόφαση στην υπόθεση C-255/09
Επιτροπή κατά Πορτογαλίας

Η πορτογαλική νομοθεσία περί επιστροφής δαπανών εξωνοσοκομειακής ιατρικής περιθάλψεως, που παρασχέθηκε σε άλλο κράτος μέλος, είναι αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης

Εξαιρουμένης της περιθάλψεως για την οποία απαιτείται η χρησιμοποίηση ακριβών και βαρέων μηχανημάτων, τα κράτη μέλη οφείλουν να προβλέπουν τη δυνατότητα επιστροφής, σύμφωνα με τις ισχύουσες σ' αυτά τιμές, των δαπανών εξωνοσοκομειακής ιατρικής περιθάλψεως, οσάκις αυτή παρασχέθηκε εντός άλλου κράτους μέλους χωρίς προηγούμενη έγκριση

Στην Πορτογαλία, εκτός των προβλεπόμενων από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1408/71 περιπτώσεων ¹, η δυνατότητα επιστροφής των ιατρικών δαπανών μη νοσοκομειακής φύσεως που πραγματοποιήθηκαν εντός άλλου κράτους μέλους είναι περιορισμένη. Πράγματι, είναι μεν αληθές ότι η πορτογαλική νομοθεσία (συγκεκριμένα, το νομοθετικό διάταγμα 177/92) προβλέπει την επιστροφή των ιατρικών δαπανών μη νοσοκομειακής φύσεως για «άκρως εξειδικευμένη» υγειονομική περίθαλψη που δεν μπορεί να παρασχεθεί στην Πορτογαλία, όμως η επιστροφή αυτή εξαρτάται από τη λήψη προηγούμενης τριπλής εγκρίσεως (ήτοι, θετικής λεπτομερούς ιατρικής εκθέσεως, εγκρίσεως της εν λόγω εκθέσεως από τον ιατρικό διευθυντή του νοσοκομείου και ευνοϊκής αποφάσεως του γενικού διευθυντή του νοσοκομείου). Για τις λοιπές εξωνοσοκομειακές ιατρικές υπηρεσίες, το πορτογαλικό δίκαιο δεν προβλέπει δυνατότητα επιστροφής.

Εκτιμώντας ότι το εν λόγω πορτογαλικό σύστημα επιστροφής των ιατρικών δαπανών μη νοσοκομειακής φύσεως που προκλήθηκαν εντός άλλου κράτους μέλους δεν συμβιβάζεται με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η Επιτροπή άσκησε την παρούσα προσφυγή λόγω παραβάσεως.

Εντούτοις, εν τω μεταξύ, στις 5 Οκτωβρίου 2010, το Δικαστήριο έκρινε ² ότι συμβιβάζεται με το δίκαιο της Ένωσης να εξαρτά κράτος μέλος την **επιστροφή των δαπανών εξωνοσοκομειακής περιθάλψεως** που προγραμματίστηκε εντός άλλου κράτους μέλους από προηγούμενη έγκριση, αν η περίθαλψη αυτή απαιτεί τη χρησιμοποίηση **ακριβών και βαρέων μηχανημάτων**. Κατόπιν αυτής της αποφάσεως, η Επιτροπή αποφάσισε να επανεξετάσει το αντικείμενο της παρούσας προσφυγής. Έκτοτε, η **παρούσα προσφυγή αφορά την εξωνοσοκομειακή ιατρική περίθαλψη που παρασχέθηκε εντός άλλου κράτους μέλους, η οποία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση βαρέος και ακριβού εξοπλισμού** ³ και δεν καλύπτεται από τον κανονισμό 1408/71.

¹ Ήτοι, αν η κατάσταση της υγείας του ασφαλισμένου στο πορτογαλικό σύστημα υγείας εργαζομένου απαιτεί ιατρικές υπηρεσίες κατά τη διάρκεια διαμονής στο έδαφος άλλου κράτους μέλους (απρόοπτη περίθαλψη) ή αν ο εργαζόμενος έχει λάβει προηγουμένως την άδεια από τον αρμόδιο φορέα να μεταβεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους για να τύχει εκεί περιθάλψεως, σύμφωνα με τις τιμές που εφαρμόζονται στο κράτος μέλος της θεραπείας (προηγουμένως εγκριθείσα προγραμματισμένη περίθαλψη). Κανονισμός του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73), όπως αντικαταστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 883/2004 του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως (ΕΕ L 166, σ.1).

² Υπόθεση Επιτροπή κατά Γαλλίας (C-512/08), βλ. ανακοινωθέν Τύπου 97/10.

³ Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για βαρύ και ακριβό εξοπλισμό που απαριθμείται περιοριστικώς στην εθνική νομοθεσία, όπως είναι ένας τομογράφος πυρηνικού μαγνητικού συντονισμού ή φασματομέτρο πυρηνικού μαγνητικού συντονισμού για κλινική χρήση, ένας σαρωτής για ιατρική χρήση.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο υπενθυμίζει, προκαταρκτικώς, ότι οι ιατρικές υπηρεσίες που παρέχονται έναντι αμοιβής εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Για τον λόγο αυτόν, **η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών απαγορεύει την εφαρμογή κάθε εθνικής ρυθμίσεως που έχει ως αποτέλεσμα να καθιστά την παροχή υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών δυσχερέστερη από την παροχή υπηρεσιών εντός ενός και του αυτού κράτους μέλους.**

Εκκινώντας από την υπόμνηση αυτή, το Δικαστήριο εξετάζει, **πρώτον, την κατάσταση της εξωνοσοκομειακής ιατρικής περιθάλψεως που παρασχέθηκε εντός άλλου κράτους μέλους, την οποία αφορά το πορτογαλικό νομοθετικό διάταγμα και η οποία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση βαρέος και ακριβού εξοπλισμού.**

Συναφώς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το σύστημα προηγούμενης εγκρίσεως, από την οποία εξαρτάται η επιστροφή των δαπανών αυτού του είδους της περιθάλψεως, συνιστά **περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.** Πράγματι, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η προοπτική ενδεχομένης μη επιστροφής των ιατρικών εξόδων συνεπεία αρνητικής διοικητικής αποφάσεως μπορεί, αυτή καθεαυτή, να αποθαρρύνει τους ενδιαφερομένους ασθενείς, ώστε αυτοί να μην απευθυνθούν σε φορέα παροχής ιατρικών υπηρεσιών εγκατεστημένο εντός άλλου κράτους μέλους. Επιπλέον, η νομοθεσία προβλέπει την κάλυψη του κόστους της ιατρικής περιθάλψεως στην αλλοδαπή μόνον στην εξαιρετική περίπτωση κατά την οποία το πορτογαλικό σύστημα υγείας δεν διαθέτει λύση θεραπείας για τον ασφαλισμένο στο εν λόγω σύστημα ασθενή. Η προϋπόθεση αυτή, ως εκ της φύσεώς της, μπορεί να περιορίσει εξαιρετικά τις περιπτώσεις που καθιστούν δυνατή τη χορήγηση εγκρίσεως.

Ακολούθως, **το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο περιορισμός αυτός δεν μπορεί να δικαιολογηθεί για επιτακτικούς λόγους και, ιδίως, λόγω της φερομένης υπάρξεως κινδύνου σοβαρής διαταράξεως της οικονομικής ισορροπίας του συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως.**

Ως προς το σημείο αυτό, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, ενόψει των στοιχείων που υποβλήθηκαν ενώπιόν του, η κατάργηση της απαιτήσεως προηγούμενης εγκρίσεως γι' αυτό το είδος περιθάλψεως δεν θα προκαλούσε τόσο σημαντικές μετακινήσεις ασθενών προς την αλλοδαπή ώστε η χρηματοοικονομική ισορροπία του πορτογαλικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως να διαταραχθεί σοβαρώς. Πράγματι, εκτός των επειγόντων περιστατικών, οι ασθενείς μετακινούνται προς την αλλοδαπή κυρίως στις παραμεθόριες περιοχές ή για τη θεραπεία ειδικών παθήσεων. Τέλος, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, όταν οι ασφαλισμένοι μεταβαίνουν, χωρίς προηγούμενη έγκριση, για περίθαλψη σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος στο οποίο βρίσκεται το ταμείο υγείας στο οποίο είναι ασφαλισμένοι, μπορούν να ζητήσουν την ανάληψη του κόστους της περιθάλψεως που τους παρασχέθηκε μόνον μέχρι του ορίου καλύψεως που διασφαλίζει το σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας του κράτους μέλους ασφαλίσεώς τους.

Ομοίως, **τα κύρια χαρακτηριστικά του εθνικού συστήματος υγειονομικής περιθάλψεως της Πορτογαλίας δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τον επίδικο περιορισμό.** Ως προς το σημείο αυτό, ειδικότερα, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι τα κράτη μέλη τα οποία, όπως η Πορτογαλία, έχουν θεσπίσει σύστημα παροχής σε είδος (δηλαδή, σύστημα δυνάμει του οποίου οι ασφαλισμένοι δεν δικαιούνται της επιστροφής των ιατρικών εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν για την υγειονομική περίθαλψη, αλλά δικαιούνται την ίδια την περίθαλψη), υποχρεούνται να προβλέπουν μηχανισμούς επιστροφής *a posteriori* των δαπανών περιθάλψεως που παρασχέθηκε εντός άλλου κράτους μέλους.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο καταλήγει ότι η Πορτογαλία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει **δυνάμει της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών, εξαρτώντας από τη χορήγηση προηγούμενης εγκρίσεως τη δυνατότητα επιστροφής των ιατρικών εξόδων για εξωνοσοκομειακές θεραπείες «άκρως εξειδικευμένες» εντός άλλου κράτους μέλους και μη συνεπαγόμενες τη χρησιμοποίηση βαρέων και ακριβών εξοπλισμών.**

Δεύτερον, το Δικαστήριο εξετάζει την κατάσταση των λοιπών ιατρικών περιθάλψεων, ήτοι των εξωνοσοκομειακών περιθάλψεων που παρασχέθηκαν εντός άλλου κράτους μέλους, άλλων εκτός

αυτών που αφορά το πορτογαλικό νομοθετικό διάταγμα, που δεν συνεπάγονται τη χρησιμοποίηση βαρέων και ακριβών εξοπλισμών και δεν καλύπτονται από τον κανονισμό 1408/71.

Συναφώς, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το πορτογαλικό δίκαιο δεν προβλέπει δυνατότητα επιστροφής των εξόδων περιθάλψεως αυτού του είδους – όπως είναι η επίσκεψη σε ιατρό ασκούντα γενική ιατρική ή σε οδοντίατρο χωρίς προηγούμενη έγκριση. Εφόσον δεν υφίσταται καμία δυνατότητα επιστροφής γι' αυτό το είδος περιθάλψεως, το Δικαστήριο καταλήγει ότι η Πορτογαλία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις διατάξεις περί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582